

præbent, ut eos quasi ad oculum animadverterat inclinare se pluribus justis qui non indigent Penitentia. Ex ipso suo dolore compunctione, ait citata Hom. S. Greg. in ardore in amorem Dei, seseque in magnis virtutibus exercent, bonos fugunt, acceptis contumelias letantur, flagrant defidio, ad calefem patriam ambulant; concupiscentia, cui habebas laxaverant, impetus fortiter comprimunt, & quos longa consuetudine induerant vitiosos habitus, quasi fermentes in anima radicatas contrariis operibus sollicito & indefinenter evelunt. Ergo Ita idem qui supra Parisiensis Magister.

Etsi momenta hac non improbabiliter solvi possunt, ut videre est apud Martinum, disp. 47. Sec. 3. nobis tamen potior videtur secunda illuc opinio, cum propter autoritatem D. Thomae, qui in ejusmodi dubiis haud flocci astimanda videatur; tum quia hoc pacto misericordia & veritas obviant sibi, & felici nexus coherens; tum quia nulla est ex adversiorum rationibus, que mentem alio rapiat.

217 Non. I. quod enim quibus Deus redderet annos, quos comederet locuta: an non iis solum qui ad ipsum ex toto corde & dominanter convertebantur; qua dispositione in antiqua Lege, non modo ad meritorum reviviscientiam, sed & ad simplicem justitiam necessaria erat. Ceterum, penes impium est, juvente gratia, efficere, ut nec ei noceat impietas sua, nec Deus operis eius obliviscatur: ad utrumque enim sufficit ut proxima mensura recipienda gratia mensuram adhibeat dispositionem: aliqui enim aquum est ut qui parce seminat, parce & metat.

Non. II. Ubi abundavit delictum, superabundabit gratia, quantum est ex parte Dei, qui non modo vult hominem esse iustum, sed & pulchrum justificari amplius. Hac tamen gratiae abundantia secundum propriam cuiusque dispositionem tribuitur. Adde quod Apostolus loquatur de gratia Christi, qua ad delenda quacunque peccata plusquam sufficiens est.

Ad id quod ex Libro hypognost. objicitur, dicendum quod Penitentia quantum est de se, habet virtutem reparandi defectus ad perfectum, & etiam promovendi in ulteriore statum, sed hoc quandoque impeditum ex parte hominis, qui renitens novetur in Deum, &c.

2073. Non. III. Tridentinum enim per Tridentinum explicari debet: Atqui docet Tridentinum gratiam unigenite dari secundum suam dispositionem; ergo & id in eo etiam qui objicitur loco suppleri debet. Unde, quidquid triumphanter obloquitur Martinus, quasi pene opinio sua circa gravia fidei differimur in dubium vocari non posse, tunc dici potest cum Valentia disp. 7. qn. 6. punct. 3. ex eo Concilio loco tantum probari, quod opera mortificata revivificant, tum absolute quoad ratiocinem meriti vita eterna, tum quoad prilioram meriti quantitatem indeterminare; cum quantitas aliquibus nonquam a merito separaretur: nos autem quod semper revivificant determinate quoad totam meriti quantitatem, id est, quod totum meriti antiqui valorem. Quod autem aqua sit praefixa soluio, hinc liquet, quod ut sapientis scriptit Palavincius, nisquam intenderit Concilium questiones in Scholis libere agitatas dirimere: quanto autem minus id fecisse credendum est in lice, quia nec ex verbo Dei dijudicari valet, nec adversariorum sensu, nisi contra expressam fatus D. Thomae mentem, definiri.

Non. IV. 1. quia nihil absurdum, si ex duobus qui ad thesaurum longe dil-

disparem jus habent, alter non plus altero operari hinc reportet, quia non plus reportare conatur. Immo aequitatis consonum videtur, ut qui pro quadam animi corpore distorem suum fundum excolare negligit, minori habeatur pretio, quam qui ex talento suo depromit, quidquid hinc depromere potest. 2. Quia cum incommoda omnia vitari non possunt, saltē vitari debent graviora. Gravissimum porro est incommodum, quod ex adversariorum sententia sequi ostendimus in tercia nostra probatione, quam quod in praesenti objiciunt. Ergo.

Non V. quod quia Achilleum est adversare partis telum, pressiori stylo expendimus. Unde

Ad 1. neg. min. non enim gratis asseritur, quod gravibus nititur moments. Atqui ex dictis, &c.

Ad 2. neg. iterum min. ad probat. dico ex ea quidem contra adversarios sequi, hominem non habere jus strictum ad merita, a quibus per peccatum excidit; prohinc divina miserationi primario imputandum esse, quod ea per Penitentiam recuperet. At non sequi, quod Deus dum ea misericorditer revivificant concedit, fancire debuerit, ut reviviscerent sine illo ad hominis dispositiones respectu. Unde nihil vetat quominus dispositio physica ad actualē Penitentia gratiam, sit moralis ad reviviscientiam gratia praterite.

Agunt eo loci plures de efficacia Penitentia quantum ad venialium remissionem. Verum id in cursu commodius expendum opiniatur.

CAPUT TERTIUM.

De materia Penitentie.

UT in toto physico vel artificiali, sic in Sacramentis per analogiam distinguuntur materia & forma. Materia porro aliqua est remota, alia proxima. Materia remota Penitentia est id omne circa quod defrumentum versatur Penitentia. Materia proxima, sunt partes minus determinatae ex quibus coalescit Sacramentum Penitentia. Dico, partes minus determinatae, ne forma ipsa, ut pote pars intrinseca Sacramenti, ad materiam revocetur; quod tamen aliqui non illubenter faciunt. De utraque hac materie specie duobus articulis differendum.

ARTICULUS PRIMUS.

De materia remota Penitentie.

EX ipso Penitentia vocabulo constat materiam illius esse peccatum, quatenus dilucidum. Sed quia peccatum aliud est originale, aliud actualē, quod vel mortale est, vel veniale tantum, ambigui potest quae in individuo sit materia Penitentie.

Id autem ut facilius intelligatur, notandum materiam hujus Sacramenti aliam esse necessariam, quæ non nisi per claves, vel aliquid in ordine ad claves deleri possit; aliam sufficientem, quæ per claves equi-

Turmenty Thol. Moral. Tom. VI.

13 dem

dem deleri valeat, at illis necessario subjicienda non sit, quia per alia media defrui queat. His obiter praemissis, sit

CONCLUSIO I. Peccatum originale non est materia Sacramenti Penitentiae.

3. Prob. 1. Quia ex institutione Christi peccatum originale per Baptismum deleri debet. Atqui ex dictis Sacramentum Penitentiae a Baptismo plane distinguitur.

4. 2. Quia peccatum originale, per se loquendo, supponit hominem nondum Ecclesia subditum. Atqui Penitentia non nisi in hominem, jam Ecclesia subditum per Baptismum, exerceri potest. Penitentia enim ex Tridentino Sess. 14. Cap. 6. exercetur per modum judicij. Porro, ait Apostolus 1. Cor. 5. 12. *Quid mibi de iis qui foris sunt, iudicare?*

5. 3. Quia ex Thoma hic q. 84. art. 2. ad 2. Penitentia de iis tantum proprie est, quae voluntate nostra commisimus. Atqui peccatum originale non est nostra voluntate peractum, nisi forte in quantum voluntas *Ad ea reputatur nostra*. Si tamen, pergit S. Doctor, large accipitur Penitentia pro qualunque detestatione rei praterite, potest dici Penitentia de peccato originali, sicut loquitur Aug. vel quisvis alter in Lib. de Penitentia.

6. Objic. Qui male dispositus Baptismum recepit, originalis peccati quod sibi dimisum non est, veniam consequi potest. Atqui hoc non nisi per Penitentiam. Ergo,

7. Resp. neg. min. tunc enim Penitentia tollit obicem; eo autem sublatio reviviscentis Baptismus tollit originale peccatum, prout diximus ubi de Sacram. in genere pag. 320. & seq.

CONCLUSIO II. Peccatum actualē Baptismū consequens, est remota Penitentia materia; mortale quidem, necessaria, quandom directe remissum non est; veniale autem, & mortale jam directe remissum, libera & sufficiens.

8. Prob. 1. pars. 1. quia illud est remota Penitentiae materia, circa quod delendum veratur, tum materia ejusdem proxima, tum & forma Sacramenti. Atque circa peccatum actualē, &c. occupantur tum proxima Peccantiae materia, contrito nimis, confessio, &c. tum & absolutione. Ergo,

9. 2. Quia materia Penitentiae est illud, omne & solum quod Ecclesia clavibus subjici potest, vel debet. Atqui omne & solum peccatum actualē Baptismū consequens Ecclesia clavibus subjici potest, aut etiam subjici debet. Unde

10. Prob. 2. pars. Quia necessario Ecclesia clavibus subjicienda sunt, necessaria sunt Sacramenti Penitentiae materia. Atqui peccata mortalia, quandom directe remissa non sunt, Ecclesia clavibus necessario subjici debent. Unde non est tantum qui per actum caritatis justificatus esset a peccatis, eidem tribunalii Penitentiae subjicere teneretur; sed & is etiam, qui ab iudice in hoc tribunalii solitus fuisset indirexerit, puta quia haec vel in praecedenti Confessione oblitus esset, aut iusta de causa non confessus: quia preceptum Christi, utpote generale, nullum mortale excipit a lego Confessionis. Hinc proscripta fuit an. 1665, ab Alessandro VII. propositio isthac nu. 11. *Peccata in Confessione omissa, seu obita ob instanti vitæ periculum, aut ob alienam causam, non tenemur in sequenti Confessione exprimerre; quæ rursum an. 1700. a Clero Gallicano declarata est temeraria, erronea, & Confessionis integratam derogans.*

Con-

Confirm. eadem 2. pars ex Trid. Sess. 14. Can. 7. ubi hac legere est: *& quis dixerit in Sacramento Penitentiae ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure distinco confiteri omnia & singula peccata mortalia; an themea sit.*

Prob. 3. pars de venialibus; ex eod. Trid. Sess. 14. Cap. 5. ubi sic: *Venialia, quibus a gratia Dei non excludimur, & in qua frequentius labimur, quamquam recte & utiliter, citrague omnem presumptionem in confessione dicuntur, quod piorum hominum usus demonstrat; taceri tamen contra culpam, multisque aliis remedii expiari possunt. Unde sic in forma: Quia per Penitentiam, similique per alia remedia expiari possunt, ea merito dicuntur & sufficiens & liberalia Penitentiae materia. Atqui venialia & expiari possunt per Penitentiam; cum generaliter dixerit Christus: *Quicumque solveritis; & per alia remedia, ut ait Trid. præfertim autem per Orationem Dominicam, quam Augustinus Cap. 70. Enchirid. quotidianam penitentiam & probacionem appellat; de qua infra. Ergo.**

Prob. 4. pars de mortalibus iam remissis, 1. ex Benedicto XI. in Decretali Inter cunctas, 1. *De privilegiis in Extrav. Commun.* ubi sic: *Licit Lib. 5. de necessitate non sit eadem confiteri peccata, tamen propter erubescenciam, que Tit. 7. magna est Penitentiae pars, ut videremus peccatorum reitteretur confessio, reputamus salubre, &c. 2. Quia idem adstruit communis piorum & doctorum usus, quem nusquam redarguit Ecclesia, immo commendavit, ut patet ex textu mox citato; 3. quia Christus solvendi potestatem ad unum remissionis actum non retrinxit, immo nec restringere debuit, tum ut Penitentium fecerunt melius consuleretur; tum ut magis ex Penitentia fructus obtineri posset. Ergo.*

Objic. 1. contra 1. part. peccatum mortale in ipsa Baptismi susceptione commissum, non constitutum post Baptismum. Atqui tamen peccatum illud per Sacramentum Penitentiae tolli debet. Ergo falsum est quod solidum peccatum Baptisma consequens fit necessaria Penitentiae materia.

– Resp. neg. maj. hujusmodi enim peccatum, licet ante actionem Baptismi incepit, perseverat post initias ejusdem actionis terminativum; ergo ex hac parte est peccatum hominis baptizati, prohincque solo Penitentiae Sacramento deleri potest. Et vero noxa per Baptismum remissibilis, debet posse retractari ante Baptismum completum: quod hic locum non haber. Vide quæ dixi Tom. 4. p. 181.

Objic. 2. Impenitentiam finalis grave est peccatum! Neque tamen est materia Penitentiae.

– Resp. Impenitentiam finalem esse peccatum in quo quis moritur. Nihil porro mirum, si peccatum in quo quis moritur, non magis per Penitentiam deleri possit, quam vulnus ex quo quis actu decedit, per medicinam sanari.

Objic. 3. contra 2. part. Habitus vitiōsi sunt etiam necessaria Penitentiae materia. Atqui tamen habitus illi non sunt per se peccata.

– Resp. neg. maj. Habitus enim vitiōsi, ut & imperfectiones, que ad summum sunt peccatorum effectus, non autem peccata, non subjacent per se Penitentiae Sacramento, sed tantum ratione culpe sibi annexa. Ita S. Thomas hic q. 83. ar. 2. ad 2.

Objic. 4. contra 3. part. Materia Penitentiae, ut solvi, sic & retineri, 19

14 15 16 17 18 19

- seu ligari potest. Atqui ex concessis venialibus retineri non possunt. Cum ea potest Tridentinum multis aliis remedium expiri posse faciamur.
20. Resp. dist. min. Non possunt retineri quoad Penitentem, quasi is corrum venientia extra Sacramentum obtinere non possit. C. non possunt retineri ex parte Ministri, N. potest enim iste, vel absolutionem differre, vel negare proflus, cum nulla in Penitente detegit sufficientis emendationis iudicia. Ceterum exigitur divina bonitas & hominis iusti conditio, ut quae absolute sine clavibus solvi poterant, non subjacerent one-rofa & odiose legi absolute retentions.
21. Inst. Illud solum est Penitentia materia, cuius vitandi hominem absolutum & efficax propositum habere potest. Atqui non potest homo habere propositum efficax vitandi omnia venialia; cum id sibi impossibile esse sciat tum experientia, tum ex Trident. Sos. 6. Can. 12.
22. Resp. vel cum S. Thoma hic q. 87, a. 1. ad 1. hominem habere posse propitonum vitandi omnia venialia distributive, quomodo occurrit in praxi; non autem collective, quomodo nunguani in praxi occurrit; Vel cum aliis, posse hominem habere propositum quantum est de se efficax omnia proflus venialia vitandi, quod quidem propositum incomparabile est cum omni affectu peccandi venialiter, quamdiu durat: eti si deinceps propofitum illud mutatus sit pra fragilitate sua; que ipsi absolute difficit.
23. Obiec. demum contra 4. part. Sacramentum de novo conferendum novam exigit materiam. Atqui ubi constitutur quis peccata jam remissa, novam non praebet materia. Ergo.
24. Resp. dist. mai. novam exigit materiam proximam, C. remotam, N. porro in praesenti diversi est materia proxima, diversa nimurum contratio, diversa accusatio, &c. Id autem sufficit, prout patet in Baptismo, ubi eadem numero aqua potest esse materia remota multiplicis Baptismi, modo repetatur materia proxima, nimurum ablutio.
25. Inst. 1. saltem materia Sacramenti remota debet esse aliquid vel physicum, vel morale. Atqui peccata remissa nullum omnino sunt, seu physique, seu moraliter.
26. Resp. neg. mis. pescata enim dimissa licet nihil sint physice vel moraliter in ratione offensis permanentis, non desinunt esse aliquid in ratione offensis, que sicut ex parte hominis per ubiores lacrymas indefinititer defliri potest; sic & ex parte Dei per uberiorem misericordiam magis & magis condonari potest, seu ratione post temporalis, cuius quandoque diti debitor est homo; seu ratione gratiae remissiva, qua major & major donari potest, secundum id Psalm. 50. *Amplius lava me ab iniuste mea.*
27. Inst. 2. materia Penitentia remota non qualitercumque subsistere debet, sed ita, ut verificari debet forma quia circa ipsam profertur. Atqui forma haec: *Ego te absolvō*, circa peccata jam *absoluta* verificari non potest. Ergo.
28. Resp. neg. min. sensus enim formae hujus, *Ego te absolvō*, ille est: Ego confero tibi gratiam de se remissivam peccati: Atqui ad hujuscemus veritatem necesse non est ut peccatum hactenus dimisum non fuerit: quia aliqui falsa est, saltem materialiter, forma absolutionis nisi omnibus data, qui ad Sacramentum perfecte contriti accedunt. Ergo ad formam illius veritatem fatus est, ut vel delect peccatum, si subiit; vel si jam absit, priorem Penitentis gratiam adaugeat.

Inst.

29

Inst. 3. si res ita sit, potest homo bis in id ipsum exterius judicari in eodem tribunali, bis a vinculis corporeis solvi, bis eandem Religionem profiteri, bis cum eadem matrimonium contrahere. Falsum consequens. Major autem propositio non minus quam Minor aperta est. Penitentia enim per modum iudicii exercetur; per eam solvitur homo a peccatis vinculis, &c. Ergo.

Repf. neg. maj. ideo enim nec bis in id ipsum judicatur quis in exteriori foro, ne bis a corporeis vinculis solvitur; quia & secundum iudicium inutile foro; & secunda vinculum disruptio nihil auferre potest, quod jam plene ablatum non fuerit. Aliud porto est in Sacramento Penitentia quoad peccata remisa. Hic enim posterius iudicium, & pena aliquid altera, & maiorem gratiam impetrari potest: proinde ut superfluum haberi nequit.

Quod vero nec eandem Religionem homo sollemniter vovere, nec cum eadem denou contrahere valeat, inde fit quod novus seu cum Religione, seu cum uxoris contractus requireret novam utriusque persona translationem, qui sapientia repeti nequit. Contra vero absoluto non requirit novam peccatorum remissionem, sed dumtaxat subiectum, in quo ex nova peccati veteris accusatione nova & major gratia producta potest. Ita Henno, Grandin, &c.

Hie tria obiter notanda, 1. iis qui aliquod praterite vice peccatum sapientia constitutur, curandum enixa ut aliquo erga ipsum doloris & crudelitatis motu afficiatur. Quid enim praefare potest acutatio quasi mechanica & omni devotionis sensu definita? Atque id sedulo monendi sunt Penitentes, ne per fiecam peccati plures depositi accusacionem, pessime, quod tamen intendunt, Sacramenti securitati conculant. 2. Cum peccata jam dimissa, libera sint, non autem necessaria Penitentia materia, licetum esse ex his quædam, non fecus ac certo venialia, pro tutti omittere. 3. Satius esse turpia quædam jam ad quos juris apices deposita, generali quædam ratione, quam in individuo confiteri, ne difficultor rei periculosa memoria plus nocet, quam profit. Quamquam hac non parum pendent a circumstantiis, seu moventis Spiritus, seu humiliations his & nunc Penitentibus necessariis, seu necessitatibus novo innotescendi Confessario.

Solvuntur varie questiones circa remissionem peccati venialis.

Ut quæ ad venialium materiam pertinent, simul & semel investigemus, nonnullæ hic cum S. Thoma q. 87. proponendæ sunt, & pro vi-tili solvendæ difficultates.

Quares itaque 1. an veniale peccatum circa Penitentiam ullam remitti potest?

Nota: Penitentia triplex distingui solet, *habitualis*, quæ idem est ac habitualis dispiacentia peccati cuiuscumque ex caritatis perficitæ habitu proveniens; *formalis*, quæ est dolor ac derelictio explicita peccati, prout fieri solet in Sacramento Penitentia & *virtualis*; quæ consilium in pio mentis actu excludente affectum ad venialia, & vi cujus homo ea formulariter detestaretur, si tunc menti epus occurreret eorum cogitatio.

Iam

Jam triplex est de proposita quashione opinio. Alii nempe ad peccati venialis remissionem censem sufficere quemcumque actum bonum, qui Deo placet magis, quam eidem displiceat veniale peccatum, et si actus ille ad hujus peccati remissionem non ordinetur. Huic sententia favet Scottus, quem tamen benigne interpretantur eruditus ejus Discipuli. Alii formaliter Penitentiam requirunt: ita Durandus. Alii virtualem tantum cum S. Thoma hic art. 1. His praenotatis.

Resp. Nullum veniale peccatum sine omni Penitentia remittitur. At nee sufficit habitualis, nec requiritur formalis; unde requiritur & sufficit virtualis.

33 Prob. 1. pars, 1. quia Scriptura justos etiam hortatur ad Penitentiam de venialibus. Siquidem Apocal. 2. Angelo Pergami, qui Christi nomen tenebat ex v. 13. dicitur v. 16. Penitentiam age. Ad quid porro Penitentia homini, qui peccatum suum per quotidiana pietatis opera deleverit?

2. Ex Patribus: August. Epist. 48. ad Vincent. ubi sic: Nec quemquam pates ab errore ad veritatem, vel a quocumque, seu magno, seu parvo peccato ad correctionem sine Penitentia posse transfire. Hieronym. qui Epist. 46. ad Rusticum Cap. 4. sic ait: Septies cadit iustus & resurgit: Sicadit, quomodo iustus? Si iustus, quomodo cadit? sed iusti vocabulum non amittit, qui per Penitentiam semper resurgit.

3. Peccatum veniale annexam habet deordinationem voluntatis, quae contra legem ad bonum creatum convertitur: unde licet non perimit substantiam, minuit nihilominus fervorem caritatis, quae tota in Deum fertur. Atqui habitualis haec deordinatione sine aliqua Penitentia tolli non potest. Dispositio enim contraria non nisi per contrariam tollitur. Atqui dispositio praedicta deordinationi contraria, nihil aliud esse potest, quam Penitentia quadam: id est, displicantia vel retractatio peccati. Ergo.

Et vero, si per quodlibet opus meritorum sufficienter retractaretur veniale peccatum, iusti qui opera sancta quasi perpetuo exercent, frequenter omni veniali peccato carerent; coique carnislet pre ceteris Apostolus Joannes, qui Deum tam impense, tamque efficaciter redamabat. Atqui is clamabat tamen: Si dixerimus, quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus. Addo quod fatus inutiliter infinita essent tot remedia pro venialium deletione, si hac per alia quacumque pietatis opera certo remitterentur. Ita Sylvius hic pag. 440.

34 Prob. 2. pars: si habitualis Penitentia ad venialium remissionem sufficeret, numquam efficit peccatum veniale simul cum caritate; quia ubi est caritas, ibi est & Penitentia infuse habitus, & habitualis displicantia peccati, prout ib. docet S. Thomas. Atqui fallum consequens.

Prob. 3. pars, 1. ex S. August. Enchir. c. 71. ubi sic: De quotidiani, brevibus, levibusque peccatis, fine quibus haec vita non dicitur, quotidiana oratio fidelium satifacit. Atqui licet oratio haec aliquem importet Penitentie motum, ex quo delicia nostra nobis generaliter dimitti precarum; nullam tamen importat expressam & formalem hujus vel illius detractionem; nullam proinde formaliter Penitentiam. Ergo formalis haec Penitentia non est absolute necessaria.

2. Quia, ut ibidem ait S. Thomas, exigitur ad remissionem peccati morali

lis perfectior Penitentia, quam ad remissionem venialis: & merito, cum istud fervori tantum & perfectioni caritatis, illud autem caritati ipsi adverbieretur. Ergo que ad mortale requiritur Penitentia formalis, & explicita, non requiritur ad veniale.

3. Quod ad mortalis veniali sufficere aliquando potest, ad venialis remissionem satis est: debet. Atqui ad veniam mortalis sufficit aliquando virtualis Penitentia; puta in eo qui tam cito ad martyrium rapetur, ut ipsi nihil aliud fieret per tempus, quam in actu caritatis prorumpere. Ita Gonet disp. 3. n. 14. Ylambert, disp. 25. art. 2. &c.

Prob. 4. pars: Illud Penitentia genus ad deletionem venialium sufficit, quod sidem sufficienter opponitur. Atqui virtualis Penitentia sufficienter opponitur venialibus. Id enim vivi habent venialia, quod voluntatem ita ferant in creaturam, ut ideo prompte in Deum & ea quae Dei sunt, ferri non possit. Atqui effectum directe oppositum parit Penitentia virtualis; cum per eam & recedat homo a creatura, & in eis que Dei sunt promptum se & hilarem efficiat. Ergo.

Confirm. quia ex dicendi valet Sacramentalia pie & devote suscepita ad venialium remissionem. Ergo ad idem valebit a fortiori actus quipiam cantatis, utpote qui plus venialibus opponatur, quam Sacramentalia. Atqui caritatis actus virtualem tantum Penitentiam importat, non formaliter & explicitam. Ergo. De his adi ill. Bosquetum Lib. 4. de variis orationis statibus n. 4. & seq.

Objic. 1. contra 1. part: cum Cajetano. Si quis cum affectu ad veniale decubueret, & dormiens subiret pro Christo mortem quam ante acceptaret, si utique venialium remissionem consequeretur, aliquo enim orari pro eo posset contra tritum id Augustini: Injuriam facit Martyri, qui orat pro Martire. Atqui tunc sine Penitentia remissionem consequeretur. Ergo Penitentia ad venialium remissionem generaliter necessaria non est.

Resp. 1. non immerito conjici eum qui vicinam mortem ex ardenti Christi amore acceperat, virtualiter penitere omnium que usquam admiserit peccatorum. Unde Cajetani suppositio ut fieri, sic & negari potest; multoque melius negari, quam admitti.

Resp. 2. data hypothese, dist. maj. Si quis... is venialium remissionem consequeretur in instanti separacionis anima a corpore, C. ante mortem. Subd. si, quod de divina miseratione merito presumitur, erumperet in actu fervissimae caritatis, aut contritionis, C. fecus, N. Itaque, vel in cui dormienti caput abficienditur (quod fortassis nulli haecenus Martyrum contigit) sat ante anima excusum temporis habet, ut in rapidum dilectionis actum erumpat, quod divina suos in Martyres vigilantes plurimum congruit: & tunc nihil mirum si ante mortem ab universis venialibus solvatur. Vel, ut foreantur Theologicae hypotheses, nihil monitus, nihil evigilans, pleno somno, brevi iactu obnuitur, & tunc per ferventem caritatis actu, non equideum per modum meriti, cuius jam effluxit tempus; sed per modum contraria dispositionis, ab omni venialium culpa & pena solvitur. Cur vero potius solvatur Martyr, qui cum venialibus decubuit, quam iusti alii, qui in pari casu tot annos in purgatoriis ignibus languent, mihi duplex ratio asseri posse videtur; 1. ingens Martyrii prærogativa illo empta genere caritatis, qua nemo majorem habere

bere potest; 2. quia alioqui peior est conditio Martyris, quam justi alterius; cum pro isto oret Ecclesia, pro illo orare non auctor.

Neque vero hinc inferas, cum qui schismati, alive gravi peccato addiccius, ab inimicis fidei necaretur, ab iis mortalibus solutum iri.

1. Quia si exigit misericordia Dei ut benigne agatur cum amicis, exigit & iustitia ut dure excipiantur inimici. 2. Quia post vitam hanc mutari potest accidentaliter conditio hominis, qui quadam tempore est in via ad terminum simpliciter; alioquin iustis qui venialibus obstruxi moriuntur, nullius esset Purgatorii finis: Contra vero mutari essentialiter nequit conditio, seu iustis perfecti, seu peccatoris; quia utebris est in termino simpliciter: utrique prohinc competit id Eccle. 11. 3. si cederit lignum ad astrum, aut ad aquilonem, in quocunque loco cederit, ibi erit.

40 Inst. ex S. Thomas qu. 87. ar. 1. ad 2. *Passio pro Christo suscepta obtinet eum Baptismi: Quid ideo purgat ab omni culpa & veniali & mortali, nisi actualiter voluntatem peccato invenerit adhaerentem: ergo ex S. Doctorate ad venialium remissionem non necessario requiritur Penitentia.*

Resp. neg. conf. Immo Penitentiam exigit S. Doctor, cum exigit ut voluntas non adhaerat peccato. Ei enim tamdiu inharetur censetur, donec illud per actum contrarium retractaverit: is autem actus Penitentie est saltus virtualis. Et vero eodem modo loquitur Angelicus Praeceptor de mortalibus, quo de venialibus peccatis. Atqui nemo crediderit mortalia per Baptismum, martyriumque fine illo doloris morta remitti. Quod ergo in objecto loco premissus dicit S. Thomas, explicantem est per id quod docet in corpore Articuli. Ibi porro *utrumque peccatum, mortale & veniale, per Penitentiam remitti tradit.*

41 Objic. 2. actus qui gloriam eternam meretur, meretur a fortiori venialium remissionem: Qui enim plus meretur, minus a fortiori meretur. Atqui actus omnis dilectionis Dei, licet nequidem sit Penitentia virtualis, gloriam eternam meretur. Ergo.

42 Inst. 1. neg. maj. Stat enim & actum caritatis vitam eternam mereri, quia per se ad eius meritum ordinatur; & eum venialium remissionem per se praeceps non mereri, nisi horum disponentiam importet. Unde vetus iustum axioma: *Qui plus potest, potest & minus, in iis dumtaxat locum habet, quæ vel ejusdem sunt rationis, vel sibi invicem subordinata; quæla non sunt venialium remissio, & meritum vita eterna.* Ita Gonet disp. 4.n. 15. Sylviushic art. 1. Concl. 2. &c.

43 Inst. 2. neg. min. qui enim vere caritatis actuū elicit, Deum omnibus praeferit; & a fortiori iis quæ divinam eius maiestatem offendunt. Sed qui Deum omnibus hoc sensu anteponit, virtutem habere penitentiam videntur. Annon enim in excessu caritatis sua iis resuuntaret, quæ Patrem & amicum suum ludunt, si de his hic & nunc cogitaret?

44 Inst. contra 1. solvit. Qui meretur finem, meretur tolli impedimenta ad finem. Atqui venialia sunt impedimenta ad gloriam. Ergo qui gloriam meretur, meretur tolli venialia.

45 Inst. contra 2. solvit. Qui meretur finem, meretur tolli impedimenta essentialia ad finem, C. accidentalia, ut sunt culpe veniales, quæ tantum retardant a fine, N. Alioquin enim qui gloriam me-

retur,

retur, simul & semper mereretur remissionem totius poenae temporalis: quandoquidem huc sit etiam obex gloriae retardans.

Objic. 3. macula peccati venialis consistit in reatu, seu debito poena temporalis. Atqui poena temporalis debitum citra Penitentiam dimittit potest.

Resp. neg. maj. Debitum enim poena temporalis profluit a macula peccati, quam proinde supponit, non constituit. In quo autem sit sic hujus macula ratio, colligi potest ex iis que diximus in Tract. de peccatis, part. 1. Cap. 5. ar. 1. & part. 2. Cap. 2. sub finem.

Objic. 4. contra 3. & 4. part. nullum peccatum aliter tolli potest, quanquam per oppositum suum. Atqui sola formalis Penitentia, non item virtualis, veniali peccato opponitur. Devotione enim & caritas que a nobis pro virtuali Penitentia habentur, nullam ver. gr. cum mendacio jocoso oppositione habent: cum mendacium divine veritati repugneret, non autem devotioni, vel caritati: unde utraque cum peccato veniali subsistere potest. Ergo.

Resp. ad 1. neg. min. virtualis enim Penitentia, virtualis est retractatio peccati. Hac autem satius venialibus opponitur, ut eorum veniam mereri possit.

Ad 2. fatetur Sylvius, ubi supra, venialis non remitti quovis opere bono, tametsi meritorio; quia id genus opera existere possunt cum affectu venialis peccati, & con sequenter fine virtuali Penitentia illius. At negat opera, quæ virtuelum peccati disponentiam important, ad venialium remissionem hanc sufficere. Etiæ enim opera hæc, puta devotione, non opponuntur mendacio, v.g. secundum rationem ejus specificam; at ei tamen opponuntur secundum rationem genericam peccati: *Cum enim, ait Gonet, prompte tendat in Deum, opponitur retardatione in ipsius, quam retardationem peccatum veniale secundum rationem genericam importat.*

Hac solutio modicam sane aliis, multam mihi difficultatem facit. Quero enim, 1. Andevotio, de qua statim, virtuale peccati disponentiam tempeste importet. 2. An si sic, cur eam non que importet alias servitudis caritatis, quod expresse negat Gonetus. 3. Quando actus meritorius virtuali Penitentiam involvat, quando non. 4. An actus ille, qui elicitor ab homine nullum peccatum expressim retractare, omnia venialia simul extinguit, non aliqua tantum; & cur hec præ aliis. Optandum profecto ut qui tot alia explicueret D. Thome interpres, capita hæc, tertium præcipue, elucidasset. Interim hec vel ex ipisis, vel ex D. Thoma colligo.

De 1. hec habet ibid. Sylvius: *Non qualibet devotio est Penitentia virtualis, sed ea demum, qua quis sit in Deum affectus, ut vellet hic & nunc (neque enim agitur de conditione contingente in posterum futura, quia ex ea non pender præfens peccati remissio, ut docet hic Suarez in Comment. pag. milii 124.) peccata sua venialia detegari, si occurrerent memoria.*

De 2. idem quoad caritatem etiam fervidam docet Gonet, quod statim de devotione Sylvius. Hi scilicet in caritate geminam distinguunt perfectionem, intensivam quæ oritur ex conatu potentie; & extensivam, quæ voluntatem ad Deum convertens, eamdem ab uno vel multiplici peccato formaliter vel virtueller avertit. In ista non autem in illa, virtualem Penitentiam agnoscunt, quæ, propter virtualem ejus cum pluribus partici-

citoribus peccatis oppositionem, peccata hæc delectantur. Veri tamen simile est, ait ibid. Suareius dñp. XI. n. 10: eum, qui tali fervore amat Deum, detestatim fuisse peccatum veniale, si ei occurveret, proinde in ipso admitti posse virtualem Penitentiam, vi cuius Deus ipsi remittat vel omnia, vel aliqua peccata ventalia, iuxta dispositionem sua sapientie. Et hec opinio nobis satis plurimum.

Ad 3. sunt qui Penitentiam virtualem in iis tantum meritoria acibus involvi velint, qui ex generali obtinendæ remissionis intentione elicuntur. Opinio hæc & difficultatem profus elevat; cum in hujusmodi intentione manifeste occurrat Penitentiam virtualis, seu displicencia in universalis tautum, ut loquitur S. Thomas ibid. ad 3: & in præxi ad tutius inservire potest. Quidam enim in bonis suis operibus curat homo generaliter intendere venialium tuorum remissionem? Quod enim exigit Sylvius, ut intentionem hanc necessario stipet vera, scilicet virtualis, displicencia, gratis peti videtur. Implicitum enim, ait Henno pag. 57: ut quis peractum intendat venialis peccati delectionem, & in illo sibi complacere pergarat: alias nolle peccatum, cum intendat ejus remissionem; & simul vellet illud, cum complacentia in peccato sit ipsum peccatum.

Qui autem D. Thomas strictius adharent, virtualem Penitentiam in actu meritorio imbi dicent, quoties actus ille ita clicitur, ut pro tunc certam habeat incompatibilitatem seu cum omni peccato veniali, seu cum hoc vel illo peccati venialis genere. Id autem partim ex auctoritate natura, partim & magis ex modo, quo, afflante Spiritu Sancto, producuntur, discerni utrumque potest. Hoc sensu loqui videtur S. Thomas q. 7. de malo, art. 12. ad 45 ubi sic: Fervor caritatis non aquiliter semper se habet ad omnia, sed quandoque aliqua respicit in speciali, & contra ea efficacius operatur: Et, si in generali respicit ea, potest contingere quod non habeat eundem effectum in omnibus, ex quod affectus hominis aliquando habitualiter est inclitus ad aliqua peccata veniales committendas; ita scilicet quod si in memoria habentur, non displicerent; vel forte, si opportunitas adferret, committerentur. Unde non illubens crediderim, Penitentiam virtualem quaque interiori sensu peripi posse, raro autem sufficienter explicari.

Ad 4. sequitur a precedenti responsione efficaciam Penitentiae virtualem eo nonnunquam progedi, ut venialis omnia defeat ad tempus; aliquando autem & sepius, eo solum ut quedam tantum dimittat: quia frequenter in intimis anima penetrabilibus latitant multa, quia si in memoria habentur, non displicerent.

Nec prima responsio hujusparti de venialium omnium remissione obest id 1. Joan. 1. Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsino se ducimus. Ut enim sicut observat, qui nihil non sicut observar, S. Thomas q. 79. ar. 4, ad 2. Illud Joannis verbum non est intelligendum quia aliquis homo possit bono esse absque omni reatu peccati veniali; sed quia vitam suam sancti non ducunt sine peccatis venialibus: Immo nec assertere ulquam possunt, se hic & nunc esse a peccato immunes; quia sepe labuntur, nec ulquam certi sunt de sufficienti dispositione ad omnium venialium remissionem necessaria. Ita Sylvius ad q. 87. a. 1. p. 421.

Quares 2. an venialia remitti possint per actum contrarium solis naturæ viribus elicatum, prout senserunt Gabriel, Major & alii quidam.

Resp.

Resp. negat, cum S. Thoma hic art. 2, ad 3. & ar. 4. ad 2. Ratio est 1. quia Sanguis Christi emundat nos ab omni peccato, 1. Joan. 1. Hinc iusti ipsi sua fabi dimitti possunt precarunt in Oratione Dominica. Frustra autem orat quis, & quotidie orat id, quod penes se haberet, ut fratre inculet Augustinus.

2. Quia ex Can. 14. Conciliu Araucani 2. Nullus miser de quantacum que miseria liberatur, nisi qui misericordia Dei preventur.

3. Quia peccatum veniale est malum, quod ratione effectus pertinet ad ordinem gratie; cum impediatur ne anima in Deum ut finem supernaturalem prompte feratur. Atqui malum hujus generis nonnulli per divine gratie auxilium tolli potest: cum unumquidque contrarium a contrario suo tolli debeat. Ergo.

Oblig. contrarium contrario tolli potest. Atqui veniale est actus & naturalis, & virtuti naturali contrarius. Ergo.

Et vero illud potuerit veniale in statu nature puræ. Atqui solum per actus naturales.

Resp. ad 1. dict. min. est actus naturalis . . . & simul in hoc statu contraries perfectioni supernaturali, C. fecus, N. opponitur enim & caritatis fervori, & sancte cum Deo familiaritatib: ut sic autem nonnulli per aliud supernaturale auferri potest.

Ad confirm. nihil mirum si venialis in statu nature puræ, ut pote nec fervori supernaturali, nec supernaturali cum Deo familiaritatib opposita, per naturæ quidquam tolli potuerit. At vel hinc eluet ea in presenti statu medis longe disparibus tolli debere.

Quates 3. an ad venialium remissionem requiratur gratia habitualis; vel antecedenter, quasi venialis sola nemini unquam nisi justo dimitti possint, vel concomitans, quasi opus omne quod venialium remissionem obtinet, simul gratia habitualis augmentum mereri debeat: vel formaliter, quasi veniale expelli non possit nisi per habitualem gratiam, ut per formam oppositam.

Resp. ad 4. Ut venialia dimittantur, necessaria est antecedenter gratia habitualis: seu, quod idem est, homini mortalium reo nullum umquam dimittitur veniale, donec mortalia ipsa dimittantur. Ita S. Thomas hic art. 4.

Prob. 1. Si venialis homini mortaliter reo dimitti possent, de via communis scilicet, daretur casus in quo quis peccati sui veniam haberet, et si needum ipse fratri suo peccatum suum dimisisset. Atqui illud est contra expressam hanc Christi sententiam Matth. 6. §. 15. Si non dimisit omnis hominibus, nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra.

Prob. 2. Non tollitur offensa nisi per satisfactionem personæ laicæ famæ. Atqui hominis gratia sanctificante delicti, seu mortaliter rei, nulla potest esse ad Deum satisfactio. Hominis enim ad Deum satisfactio, ob infinitam utriusque distantiam, non in justitia fundatur, sed in amica & gratuita Dei acceptatione. Atqui nihil habet opus inimici, unde amice in satisfactionem acceptari mereatur.

Prob. 3. Venialium remissio familiaritatib: Dei redintegrat, animaque & Deo gratiorem reddit, & quad se nitidiorum facit. Atqui nec in familiaritatib: Dei restitu potest, qui nequidem Dei amicis sit; nec

56 nec idem fieri acceptior, qui ne simplicite quidem acceptus est, sed exofus; nec in se nitidior, qui squalore immunda quoque superat. Ergo, Resp. ad 2. Incertum est an venialium remissio semper habeat adjunctam novam gratiam habitualis infusionem; nec proinde conitat haec ad illam concomitante requiri.

Prob. 1. Quia si graves Theologi existimant nullius unquam venialis remissionem obtineri, quia nova homini infundatur gratia sanctificans, id ex auctoritate negant graves Theologi, praesceps vero horum principes S. Thomas hic art. 2. sic ille: *Ad hoc quod peccatum veniale tollatur, non requiriatur quod infundatur aliquis habitualis gratia; sed sufficiat aliquis motus gratiae vel caritatis ad eius remissionem.*

Prob. 2. Si ad venialium remissionem novus requiratur gratia habitualis gradus, vel ex natura rei, vel ex Dei iustitio. Atqui neutrum. Non 1. siquidem potest hanc vitam remittunt justis venialia circa ullam novam gratiam infusionem; aliqui potest mortem augeri posset gratia & gloria essentialis, quod falso est. Non 2. hec enim Dei constitutio, qua facit supponitur, eadem recipi potest.

Prob. 3. Ideo juxta Suarez & alios, non potest remitti veniale sine novo iustificationis gradu, quia actus qui remissionem hanc merentur, simul & semper merentur novum gloriam gradum, adeoque augmentum gratiae, que est gloria seleni. Atqui probatio hec admodum dubia est. 1. Quia dubium est, an actus formalis vel virtualis Poenitentia, quia ad venialium remissionem sufficiet, sufficiat ad meritum gloriae: cum hanc, juxta plurimos, ii. solum actus mercantur, quos elicet caritas, vel imperat; prout dixi in Tract. de Actib. humanis Cap. 4. Art. 3. Sect. 2. Cond. III. pag. nunc 695. 2. Quia docet pene manimis Thomistiarum Shola gratiam & caritatem per actus, episdem gratiae habita remissiores, non augeri quantum ad physicanam realitatem, id est, in esse habitus & qualitatis; sed tantum in esse gratiae, quatenus iulus, quo instanti bene agit, acceptatur ad maiorem gratiam, sed solum suo tempore conferendam, id est, vel cum homo actus elicet sua caritatis habitu intensiores, vel in ipso vita eterna ingressu: de quibus, si oblitera, inanescit, parum utilia legere voleas, adi Gonetum Lib. 4. de Virtut. Theolog. disp. 10. n. 147. & seq. ubi quidquid materiam hanc speget, methodice congestum est.

57 Resp. ad 3. gratiam habitualem non requiri formaliter ad remissionem peccati venialis.

Prob. Peccatum veniale consistit, non quidem in privatione gracie habitualis, quam in iustis compatitur, sed in privatione fervoris, alove quopiam, quod instar lutis & pulveris, anima iustenitorem impedit. Atqui & ea fervoris privatio, & illud nitoris spiritualis impedimentum, tolli possunt formaliter sine nova infusione gratiae, nimur per actus a gratia procedentes, ut art. S. Thomas eod. ar. 2. ad 3. Ergo.

58 Objec. 1. contra 1. part. Si ad venialium remissionem praeceptur gratia habitualis, tunc quicunque peccator graviter reo dimittetur peccatum veniale sine mortali. Falsum consequens, 1. quia aliqui veniale peccatum quandoque eterna pena plecteretur, in eo nempe quiccum mortali & veniali simul moreretur. Id autem merito negant Scotisti, & quibus vide Herno

Herno tom. 2. pag. 95. 2. Quia puer, qui cum veniali & originali decederet, propter veniale illud peccatum ignis ferret in eternum. 3. Quia peccatum veniale necessarium cum mortali connexionem non habet; ergo sine illo deleri potest. Et quidni tollatur per aliquod opus ex transiuntis gratiae auxilio perpetratum? cum sua his operibus respondeat merces de congruo. 4. Quia habitus infidelitatis tolli potest per fidem ab homine ceteroqui in pluribus facinoroso. Ergo a fortiori, quod longius minus est, peccatum veniale.

Prob. neg. 1. min. cuius singulae probations non admodum urgent. Unde

59 Ad 1. Dico cum S. Thoma q. 7. de malo, art. 10. peccatum veniale per accidentem eterna pena plectri: cum ex conditione peccatoris in impenitentia defuncti remitti non possit. Discrepat tamen veniale a mortali, quia itud per se eterna penam meretur.

Ad 2. Nihil est absurdum, si culpa actualis in eternum perseverans, per accidens in eternum puniatur. Neque tunc punitur ultra condignum, ratione subiecti, in quo perseverat formalis vel virtualis ad culpam affectus. Ceterum negat S. Thomas fieri posse ut primus hominis neclum regeneratum peccatum sit dumtaxat veniale: Vide quae dixi Tract. de Peccatis, Part. 1. Cap. 2. Art. 1. Sect. 1. pag. nunc 43¹.

Ad 3. neg. conseq. Non enim ideo veniale solum remitti nequit, quia connexionem sit per se cum mortali; sed quia amica satisfactio, que ad iustificandum peccati veniam requiritur, in inimicis Dei locum non habet.

Nec obest quod iu bona quicdam opera per gratiam elicere possint: haec enim ad aliud quidem valere possunt, sed non ad satisfactionem, que nisi ab amicis proficiat, a Deo non acceptatur.

Ad 4. 1. neg. ant. Sola enim vera fidei virtus habitet infidelitatis 62 destruere potest. Vera autem fidei virtus, eti cum semel infusa est; amissa etiam caritatem, perseverare possit, haud tamen sine caritate infunditur, ut colligere est ex S. Thoma 1. 2. q. 65. art. 1.

2. neg. conseq. Ideo nimur tolleretur habitus infidelitatis per fidem supervenientem, quia haec illius contrarium foret: immo eti tunc tolleretur habitualis infidelitas, non tamen reatus culpi. Jam vero in anima que vel unum mortale retnet, non potest ponи contrarium culpe venialis, saltem de lege ordinaria. Sane quidquid asterrit poterit ad probandum illam sine peccato mortali deleri posse, probabit & mortale unum alio posse dimitti. Ita Sylvius hic a. 4. Gonc. ead. disp. 4. n. 43. & seq. &c.

Objec. 2. contra 2. part. Numquam infunditur gratia habitualis, quia fiat quorundam venialium remissio. Ergo a contrario numquam sit venialium remissio, quia infundatur nova gratia habitualis.

Resp. 1. male id nobis objici, qui in hac fatis incerta materia hanc sit, propendimus.

Resp. 2. neg. conseq. cum eodem S. Thoma, sic ille ibid. art. 2. Ad hoc quod peccatum veniale tollatur, non requiriatur quod statim infundatur aliqua habitualis gratia, sed sufficiat aliquis motus gratiae & caritatis ad ejus remissionem. Quia tamen in babentibus usum liberi arbitrii, in quibus solis possunt esse venialis peccata, non contingat esse infusionem gratiae sine

Townley Theol. Moral. Tom. VI.

K. actus-

actuali motu liberi arbitrii in Deum & in peccatum; ideo quoniam de non gratia infunditur, peccata venialis remittuntur; si nempe nihil obstat ex parte subjecti: Et enim, qui mente distractus, aut cum affectu ad veniale peccatum, accedit ad aliquod Sacramentum, infunditur quidem gratia habitualis, vel ejus augmentum, sed non remittuntur veniales; quia tali remissione ponit impedimentum: ut notat idem Gonet ibid. n. 53.

66 Obiec. 3. contra 3. part. Per illud remittuntur veniales, quod per se incompatible est cum omni peccato. Atqui gratia habitualis per se, &c. Est enim gratia haec natura divina participatio. Ergo ut natura divina peccatum omne excludat, sic & illa.

67 Confirm. gratia habitualis in patria veniale quoniamque formaliter expellit. Ergo & in via: cum sit eadem in utroque statu.

68 Resp. Cum eod. ibid. n. 49. ad 1. neg. min. Ad 2. neg. conseq. Gratia enim nostra non est nisi accidentalis & admodum diminuta divina natura participatio. Unde licet divina sanctitas vel umbras levioris peccati excludat, non tamen humana, quicumque ea sit, nisi accedat specie Dei privilegium.

69 Ad confirm. dico excludi quidem veniale in patria, sed formaliter per amorem beatificum; non vero praesice per gratiam sanctificantem, que in via major est posset quam in patria, nec tamen venialis omnia expellere.

70 Quares 3. an venialis per Sacraenta & Sacramentalia remittantur. Horum definitions repeate ex Tom IV.

71 Resp. 1. veniale per Sacraenta & Sacramentalia remittitur; modo ad fine legitime subjecti dispositiones. Tres sunt partes, prima de Sacraementis, secunda de Sacramentalibus, tercia de dispositionibus subjecti.

72 Prob. 1. pars. 1. ex S.Thoma, secundum quem hic a. 3. per omnia Sacraamenta novae Legis, in quibus confertur gratia, peccata venialis remittuntur. Et vero iuxta S. Doctorem, quoniam de novo gratia infunditur, si nihil obstat, peccata venialis remittuntur. Nullum porro est Sacramentum per quod non infundatur gratia prima vel secunda.

2. Quia ut sileam Penitentia Sacramentum, quod etiam in venialium remissione institutum est; Baptismum item, qui cum mortalia delect, venialis a fortiori delecto potest; constar Eucharistia ex Trid. Sfs. 13. Cap. 2. antidotum esse, quo liberanum a culpis quotidianis; prout Tom. 5. ostendimus. Constat quoque verba haec Sacerdotis Extremam-Uncionem conferentes, *Dimitat tibi Deus quicquid deliquisti, de venialibus potissimum intelligenda esse.*

Major est de ceteris Sacramentis difficultas. Sed nec ea gravis est quoad Confirmationem; quia cum ad animam robur, & spiritualis vita incrementum instituta sit, venialis, quae robur illud, illud & incrementum minunt, propellere debet.

Quod ad Ordinem & Matrimonium spectat, duo sunt quae quadruplices exigunt ut per ea Sacraenta delegantur veniales culpes; primum, quod Sacraenta etiam vivorum delicta etiam mortalia, leucordario delecte valent, prout dixi Tom. 5. Cap. 8. Concl. 2. & dicam in Operis decurso. Secundum, quod Sacraenta, utpote ad animarum sanctificationem instituta, eos tollere debeat obices, qui prohibere possint, quominus finis ille obtineatur, & is praecepit qui cuiusque Sacramenti proprius est, ut sum-

summa pietas in Ordine, castitas conjugalis in Matrimonio. Jam vero Venialia rotidem sunt obices qui Sacramentorum finem impediunt. Ergo debeat ut per eadem Sacraenta tollerentur.

Prob. 2. pars de Sacramentalibus. Venialium remissio obtinetur per formalem Penitentiam aut virtualem. Atque e Sacramentalibus alia formalem Penitentiam important, ut confessio generalis, peccatoris percusso, Oratio Dominica, quia a debitibus nostris solvi postulamus. Alia vero involvunt piam in Deum & res divinas reverentia motum: adeo. Eccl. que in his saltet, quos nulla boni doni particula preterit, virtualem eo. 14. 4. rum omnium quibus offenditur Deus diliguntiam. Ergo utraque vel malum remissionem obtine possint. Atque hinc.

Prob. 3. pars. Ad venialium remissionem praevia opus est poenitentia saltem virtualis. Ergo ubi ea deicit profus, ne ipsa quidem Sacramenta, quorum amplior vis est & certior, remissione hanc producent.

Obiec. 1. contra 1. part. Qui veniale unum confiterit, alia vero de industria retinet, horum veniam non consequitur, licet sibi in istis non complacat: Aliquo superfluum foret plura confiteri, cum unius confessio ad omnium venialium sufficeret. Ergo nulla fiat per alia Sacraenta remissio venialium. Prob. conseq. Sacraenta cetera, utpote in quibus nulla fiat venialium confessio, & ad omnia venialia se habent, sicut se habet Penitentia ad ea que retinet Penitentia. Atqui hec non dimittuntur. Ergo nec illa.

Respondet Nugno apud Gonemet disp. 4. num. 62. cum qui venialia quedam retinet, eo ipso quedam ad ipsa affectum servare: annon enim ea ut cetera confiteretur, si ut cetera odissent?

Verum solacio hac, que eidem Gonete hand improbabilis est, mihi admodum falsa videtur. Novi certe pias Communites, quibus in usu si venialis folum principia, tria vel quatuor confiteri, ne anxietat nimis aut scrupulus locis detur, que autem tunc quis retinet, non utique quia his adhaereat, retinet.

Respondet 2. idem Theologus num. 64. neg. conseq. scilicet, ait, confessio lvae mortis, siue venialium est pars Sacraenta Penitentiae, non autem aliorum Sacramentorum; unde licet in Sacramento Penitentiae non remittantur veniales, que ex intentione retinatur, possunt tandem haec, tametsi non confessa, in aliis Sacramentis remitti.

Resp. 3. neg. ant. & dico eum, qui venialis quedam deponit, quedam que sibi ex ovo supprimit, puta ne vel scriptulum injiciat sibi, vel Confessarium fatiget, utrumque veniam consequi. Ad id enim sufficit virtualis dispensatio: hic autem occurrere potest etiam formalis.

Neque tamen superfluum est ea confiteri. Superfluum enim est id quod prodest nequit. Prodest autem potest distincta hujus vel illius peccati confessio, tum ad depressionem Penitentis, tum ad doloris augmentum, tum ne venialis quedam parvi facere affliscat.

Obiec. 2. Quia nihil in homine parum cum venialibus incompatible, venialium remissionem operari non valent. Atqui Sacraenta.: Hoc enim nihil in homine parunt praeter gratiam aut gratia augmentum. Atqui neutrum incompatible est cum venialibus: quandoquidem eorum nonnullis adhucere possit homo etiam intense caritatis. Ergo.

Resp. ad 1. neg. min. Ad 2. dist. min. Neutrum cum venialibus incompatibile.